

7 grote uitdagingen voor SLP

DE ECONOMISCHE CRISIS OMBUIGEN IN DUURZAME GROEI

Het failliet van de banken was bijna het failliet van het westers kapitalisme. Geld ging in rook op en miljoenen mensen verloren hun baan. De les is hierbij duidelijk: we hebben niet meer regelgeving nodig, maar betere regelgeving en toezicht. Fouten uit het verleden mogen we niet opnieuw maken. Maar we moeten ook vooruit kijken. Economische groei is noodzakelijk, maar mag niet ten koste gaan van mens of planeet. De nieuwe economie moet dus ook een duurzame economie zijn.

De financiële crisis heeft ook een economische crisis meegebracht, met massale faillissementen en ontslagen als gevolg. Bedrijven worden geconfronteerd met een krimpende markt en hebben het moeilijk om noodzakelijke investeringen te financieren. Deze problemen komen bovenop de effecten van de globalisering van de economie. Ook hier moet de overheid tussenkomen om erger te voorkomen, maar ze moet dit wel doordacht en vooral toekomstgericht doen. Het behoud van bestaande jobs is belangrijk, maar de prioriteit moet liggen in het ontwikkelen van nieuwe tewerkstelling in innovatieve sectoren. Alleen zo kan men een concurrentiële voorsprong bewaren.

1. De focus wordt verlegd van subsidies aan verouderde industrieën naar **kennis en innovatie**. Het aspect innovatie wordt **geïntegreerd in het globale beleid** van de Vlaamse regering, in elk beleidsdomein en in elk beleidsdepartement. De publieke en private sector nemen de gepaste maatregelen om de **sociaaleconomische structuren te vernieuwen** en de **transfer van kennis naar innovatie te begeleiden**. Onderzoek en ontwikkeling is meer dan ooit noodzakelijk. Dit vereist een daadwerkelijke investering van **3% van het BBP in kennisontwikkeling**. Om deze norm te halen, zullen er in Vlaanderen ongeveer **15.000 extra onderzoekers** nodig zijn. De universiteiten en hogescholen vereisen hiervoor **bijkomende middelen**. Volgens SLP is een stijging van hun budget met 30 miljoen euro per jaar noodzakelijk, en dat gedurende 15 jaar.

2. **KMO's** zijn de ruggengraat van onze economie. Innovatieondersteuning moet ten goede komen aan een veel grotere groep KMO's. Dit betekent dat de **verbreding van het steuntraject** (steun voor technologische innovatie maar ook van procesinnovatie, marktinnovatie, ..) moet doorgetrokken worden in het volledige instrumentarium en dat ook de **verlenging van het steuntraject** (steun voor projecten dicht bij commercialisering) opgestart moet worden. SLP vraagt een **Vlaams actieplan 'ondernemende associaties en KMO's'**, dat concreet en structureel overleg en platformsamenwerking tot stand brengt om onder andere onderwijs beter op de arbeidsmarkt af te stemmen.

3. **Maatschappelijke ontwikkelingen en behoeften** (zoals vergrijzing, duurzame economie, milieuvervuiling, en klimaatverandering, industriële reconversie) moeten de motor vormen van nieuwe technologische ontwikkelingen. De overheid kan hierbij een belangrijke rol spelen via **publieke overheidsaanbestedingen**. Hierbij moeten overheidsinstellingen een bepaald percentage van hun budget reserveren om te komen tot innovatieve oplossingen voor maatschappelijke uitdagingen door middel van samenwerking tussen bedrijven, kennisinstellingen en de overheid.

Tot slot moeten de bedrijven ook een instrumentarium ter beschikking hebben om flexibel met arbeid om te gaan, in functie van de conjunctuur en van de vooruitzichten. De sociale wetgeving is er niet alleen ter bescherming van de werknemer, maar ook ter ondersteuning van de concurrentiepositie van onze bedrijven.

4. Net als tijdelijke werkloosheid voor arbeiders moet er ook snel een systeem van **tijdelijke werkloosheid voor bedienden** komen. Dit laat bedrijven toe om de loonlast tijdelijk te verlagen zonder tot ontslagen over te gaan. Een **minder complexe regelgeving voor uitzendarbeid en tijdelijke contracten** is eveneens noodzakelijk. Dit soort arbeid moet echter gezien worden als opstap naar voltijds werk. Het mag niet leiden tot een duale arbeidsmarkt waar mensen jarenlang als wegwerparbeider gebruikt worden.

5. De **sociale wetgeving** is vandaag een ondoorgrondelijk kluwen waar zelfs een kat haar jongen niet meer terugvindt. Er is nood aan een **drastische hervorming en vereenvoudiging**. Dit verhoogt niet alleen de transparantie voor de werknemer, het verlicht ook de last voor bedrijven. Een belangrijke stap in een dergelijke vereenvoudiging is de **gelijkschakeling van de statuten van arbeiders, bedienden en ambtenaren voor wie vandaag de arbeidsmarkt betreft**.

De ware impact van de bankencrisis kunnen we nog steeds niet volledig inschatten. Maar één ding is zeker: hij is gigantisch. Overgaan tot de orde van de dag is dus absoluut geen optie. De overheid moet terug meer grip krijgen op de financiële wereld, door beter te controleren en strengere spelregels op te leggen.

6. Er is nood aan een sterke **Europese toezichthouder** voor de financiële sector. Momenteel is er een versnipperd reguleringslandschap terwijl de activiteiten van de banken wel degelijk grensoverschrijdend zijn geworden. In Europa bevindt het toezicht op de financiële instellingen zich nog steeds niet op supranationaal niveau en dat moet veranderen.

7. De **liquide middelen en de kapitaalreserves** van financiële instellingen moeten **verhoogd** worden. De bepaling van het noodzakelijke 'economische kapitaal' van een bank, wat een reserve vormt om te weerstaan aan een inkrimping van het eigen vermogen tengevolge van marktturbulentie, werd veel te beperkt ingeschat. Wij willen het systeem van **dynamisch provisioneren** voor banken verplichten. In economische voorspoedige tijden worden hierbij hogere provisies aangelegd die worden verlaagd in slechte jaren.

8. **Bonussen** voor de topbankiers stimuleren hen om almaar meer risico te nemen. In goede tijden incasseert het management dikke premies, in slechte tijden riskeren ze hooguit ontslag. Daarbij ontvangen ze vaak nog torenhoge ontslagvergoedingen. Zelfregulering, zoals de Code Lippens, maar ook verdergaande andere corporate governance maatregelen moeten hier paal en perk aan stellen. De bonussen van het topmanagement moeten **in functie zijn van de provisies** van de onderneming.

9. Om het vertrouwen van de burger in zijn financiële instellingen te herstellen, is SLP voorstander een **bank op mensenmaat** ('narrow bank'). Hierbij verplicht men spaarbanken om deposito's enkel in **veilige activa** te investeren, bij voorkeur volgens de principes van het ethisch bankieren. Op die manier isoleer je de essentie van het banksysteem als kanaal van betalingsverkeer volledig van de meer risicovolle avonturen. Enkel de spaargelden die op dergelijke rekeningen worden geplaatst, kunnen rekenen op een overheidswaarborg.

Het landbouwbeleid is dringend aan hervorming toe en moet meer doelen nastreven dan alleen voedselproductie. Innovatie en duurzaamheid moeten de leidende principes zijn van een landbouwbeleid dat concurrentiebestendiger moet worden. Vroeger leidde het systeem van gegarandeerd prijzen voor landbouwers tot grote overproductie met de boterbergen en wijnplassen als gevolg. De afgelopen jaren zijn geleidelijk Europese hervormingen in het landbouwbeleid ingezet maar het proces moet worden versneld.

10. De **landbouwhervormingen** worden verder doorgetrokken. Het feit dat 20% van de boeren 80% van de subsidies ontvangt moet worden aangepakt. Onder andere op het vlak van natuurbehoud, landschapsbehoud, klimaatverandering, hernieuwbare energie en waterbeheer kan de klassieke landbouwer uitgroeien tot een moderne voedselproducent en natuurbeheerder. Wij willen de belemmeringen voor de groei van biotechnologie wegnemen, en specifiek de ontwikkeling van gewassen die een hogere resistentie hebben tegen ziektes of makkelijker overleven in een droog klimaat stimuleren. De consument moet evenwel altijd de vrijheid hebben om te kiezen voor producten die niet genetisch gewijzigd zijn. Daarnaast moet de patentregeling aangepakt worden. Deze mag alleen toepasbaar zijn op de producten die men verkoopt. Landbouwers die onbedoeld door kruisbestuiving ggo's verkopen, mogen niet aan de patentregeling onderhevig zijn.

DE WELVAART RECHTVAARDIG VERDELEN

De kloof tussen de armsten en rijksten van onze samenleving wordt almaar groter. Steeds meer mensen kampen met schulden of hebben grote moeite om op het eind van de maand de eindjes aan elkaar te knopen. Wie hard werkt en succes heeft, mag daarvoor zeker beloond worden. Maar wie pech heeft of niet over dezelfde kansen beschikt, mag daarvoor niet gestraft worden. We moeten de taart eerlijk verdelen. Belastingen volgens draagkracht zijn hét middel daartoe. Met de opbrengst zorgt de overheid voor een betaalbare woning, degelijk onderwijs en afdoend inkomen. Voor iedereen.

De herverdeling van de rijkdom begint bij een rechtvaardig systeem van belastingen. De fiscale wetgeving is vandaag vrij complex. Via aftrekposten allerhande probeert de overheid een sociaal beleid te voeren, maar het effect ervan ligt niet in verhouding met de kostprijs. Het moet dus een stuk eenvoudiger, zonder evenwel het proportionaliteitsbeginsel te verlaten.

1. Mensen moeten naar draagkracht belast worden en de belastingsbrief moet een stuk eenvoudiger zijn. Een **vlaktaks is onrechtvaardig** omdat een dergelijk systeem de sociaal zwaksten benadeelt. Wij willen ook komaf maken van de **fiscale aftrekposten** en de voorziene steun onmiddellijk aan de rechthebbende overmaken bij het **voorleggen van de factuur**.

Een degelijk en duurzaam inkomen is een zorg voor ons allen. De beste manier om dat te bereiken, is werk. Werken moet dan wel terug aantrekkelijk worden, ook voor alleenstaande ouders. De lonen moeten ook meer dan vandaag aangepast zijn aan de werkelijke levenskosten. Het huidig systeem van loonindexering is daarom aan vervanging toe.

2. De **werkloosheidsval** moet daadwerkelijk aangepakt worden. Het **PWA-stelsel** (Plaatselijk Werkgelegenheidsagentschap), dat langdurig werklozen in de feiten ontmoedigt om een voltijdse job te zoeken, wordt helemaal afgebouwd. **Kinderopvang** wordt een gratis basisvoorziening. Alle bestaande **sociale voordelen** die verbonden zijn aan het statuut van leefloner of van werkloze, worden voortaan **gekoppeld aan het inkomen**, zodat ook mensen die werken aan het minimumloon er een beroep op kunnen doen. Sociale rechten worden altijd **automatisch toegekend**. Opleidingen voor jobs dienen steeds zo goedkoop mogelijk te zijn.

3. De huidige loonindexering komt vooral de hoge lonen ten goede. De indexkorf, die dient om de levensduurte te berekenen, bevat bovendien te veel luxegoederen. Dit geeft een vertekend beeld van de koopkracht van de sociaal zwaksten. SLP pleit daarom voor een **rechtvaardigheidsindex**, die bestaat uit twee componenten. Ten eerste moeten **basisproducten** die voor iedereen noodzakelijk zijn in de indexkorf veel zwaarder doorwegen dan luxegoederen die niet in ieders bereik liggen. Ten tweede dienen indexaanpassingen voortaan **in centen in plaats van in procenten** te worden uitgekeerd.

Echtscheidingen en afgesprongen relaties zijn niet zelden een belangrijke oorzaak van armoede. Vaak is het slachtoffer de vrouwelijke partner die haar job lange tijd heeft stopgezet of slechts deeltijds heeft uitgevoerd om het huishouden te kunnen doen en voor de kinderen te zorgen. Wie getrouwd was, komt er dan nog beter van af dan wie gewoon heeft samengewoond. Een extra factor is het hebben van kinderen. Gescheiden ouders hebben vaak dubbele kosten, zonder dat daar extra inkomsten tegenover staan.

4. **Ongeacht de samenlevingsvorm** geldt een **billijke alimentatieregeling** bij behoefte van één van de partners. De duur wordt bepaald door de **duur van samenleven of het huwelijk**, met een maximum. De uitkering vervalt indien de gerechtigde een nieuwe duurzame relatie aangaat en vermindert wanneer de financiële situatie van één van beide partners wijzigt. Om te vermijden dat het niet of laattijdig uitbetalen van alimentatie tot financiële problemen voor de rechthebbende leidt, wensen wij dat het DAVO wordt omgebouwd tot een **universele en automatische alimentatiedienst**, georganiseerd door de overheid. De ex-partners kunnen in onderling akkoord afzien van deze dienstverlening.

5. Gescheiden ouders hebben elk een deel van de tijd de kinderen bij zich. Maar doordat de kinderen slechts op één plaats gedomicilieerd kunnen zijn, heeft de andere ouder vaak geen recht op sociale voordelen. SLP wil daarom een systeem met **dubbele adressen** of met een **tweede domicilieadres**. Het grootste probleem blijkt stevast de huisvesting te zijn, waarbij een woning met voldoende kamers vaak niet betaalbaar blijkt voor een gescheiden ouder. Er is daarom nood aan **meer sociale woningen en appartementen met meerdere slaapkamers**. Gezinnen waarvan de kinderen het ouderlijk huis hebben verlaten, worden gestimuleerd om hun **grote sociale woning in te ruilen voor een kleinere woning**.

Voor mensen met een bescheiden inkomen wegen drie uitgavenposten zeer zwaar door, met name wonen, onderwijs voor de kinderen en gezondheidszorg. De overheid levert reeds zware inspanningen op deze terreinen, maar er kan meer gedaan worden.

6. De wachtlijsten voor sociale woningen zijn gigantisch lang. We moeten dus parallel een tweede piste bewandelen, en dat is het benutten van de private huurmarkt. SLP wil via het invoeren van een **hogere renovatiepremie** en een **huurfonds ter compensatie van wanbetalers**, eigenaars overtuigen om in een **systeem van maximumhuurprijzen** te stappen. Indien de huurder aan bepaalde sociale voorwaarden voldoet, krijgt de verhuurder een verhuursubsidie.

7. In het licht van de toenemende privatisering in de gezondheidszorg, pleit SLP voor een **beter dekking door de verplichte ziekteverzekering**. Het pakket van terugbetaalbare zorgen dient uitgebreid te worden. Een aantal medische kosten zoals brillen, tandverzorging en pijnstillers worden immers niet of onvoldoende terugbetaald. De **maximumfactuur** is een uitermate belangrijk vangnet uit onze gezondheidszorg, maar ze corrigeert pas achteraf. Daarom wensen wij de **derdebetalersregeling** te veralgemenen. De factuur gaat dan rechtstreeks naar de ziektekostenverzekering. Als patiënt moet je enkel het remgeld betalen.

8. SLP is absolute voorstander van de **effectieve kosteloosheid van het basisonderwijs** en wil dit ook voor het **secundair onderwijs** gerealiseerd zien. In afwachting dient de studietoelage automatisch toegekend te worden. De kinderbijslag wordt daartoe aangevuld met een **variabel gedeelte**, dat rekening houdt met de gevolgde studierichting en het gevolgde leerjaar. De **maximumfactuur** per studierichting en per leerjaar blijft behouden. Bij hogescholen en universiteiten worden de **inschrijvingsgelden** voor beursstudenten beperkt tot een minimum. De studiebeurzen worden opgetrokken tot ze de reële studiekosten ook daadwerkelijk helemaal dekken.

Voor een steeds grotere groep mensen dekt het inkomen niet langer de noodzakelijke uitgaven, met een groeiende schuldenlast tot gevolg. Niet zelden worden sociaal zwakkeren ook tot het onnodig aangaan van te dure schulden verleid. De overheid moet hier gepast tussenkomen. Maar krediet moet wel steeds toegankelijk blijven wanneer daar nood aan is.

9. SLP pleit voor een **verbod op kaarten met een kredietopening, verstrekt door niet-bancaire kredietverstrekkers**, zoals grootwarenhuizen en postorderbedrijven. Alle contracten van kredietopening, ongeacht duur of omvang, moeten een **datum van nultelling** voorzien waarop het bedrag volledig afbetaald is. Vlaanderen dient meer aandacht te besteden aan **preventie en sensibilisering** van overmatige schuldenlast. De wachtlijsten bij de budgetbegeleiding worden prioritair weggewerkt.

10. Het aangaan van krediet kan nodig zijn om dringende kosten te maken of de kansen op werk te verhogen. Sociaal zwakkeren kunnen echter vaak niet op de private kredietmarkt terecht wegens een te hoog risicoprofiel. Of ze dreigen een te duur krediet aan te gaan, waardoor ze in een negatieve spiraal verzeilen. Daarom moet de overheid voorzien in een systeem van **begeleid sociaal krediet**, waarbij mensen die daar nood aan hebben aan een voorkeurtarief geld kunnen lenen en begeleid worden bij de terugbetaling ervan.

ZORG BETAALBAAR HOUDEN VOOR DE VOLGENDE GENERATIE

Goed nieuws: we leven almaar langer! Ook na het pensioen blijft er voor steeds meer mensen tijd en kwaliteit over om van een verdiende ouwe dag te genieten. Maar die groeiende groep ouderen vergt ook een steeds grotere investering vanuit de sociale zekerheid, aan pensioenen maar ook aan gezondheidszorg. Voor die investering moet een steeds kleinere groep werkenden instaan. Dat is op termijn niet houdbaar, willen we de solidariteit tussen de generaties overeind houden. Nu sparen en besparen is daarom de boodschap. Maar ook: meer mensen aan het werk.

Het aantal 65+ers maakt vandaag 17,06% van de bevolking uit. In 2030 zou dit 23% zijn en in 2060 zelfs 26,29%. Volgens het Studiecentrum voor de Vergrijzing zal de kost van de vergrijzing oplopen van 22,6% van het BBP in 2007 naar 28,9% in 2050, m.a.w. een meerkost van 6,3% van het BBP. Om de ontsprende kosten van de vergrijzing aan te pakken moeten verschillende pistes tegelijk bewandeld worden. Ten eerste moet de staatsschuld afgebouwd worden en reserves worden aangelegd.

1. Vlaanderen én België moeten terug een **structureel overschot** boeken. Dit overschot wordt vastgelegd in een **groeipad** dat echt **wettelijk verankerd** wordt en afdwingbaar is. **Inkomstenmeevallers** leiden niet automatisch tot verlaging van belastingen, maar dienen in de eerste plaats voor de **afbouw van de staatsschuld** en **investeringen** met het oog op toekomstige uitdagingen.

2. Besparen is **zelf het goed voorbeeld geven**. Het overheidsapparaat kost momenteel handenvol geld. Vlaanderen kan tegen 2014 een jaarlijkse som van 140 miljoen euro besparen door een **halvering van de kabinetten**, de **afschaffing van de fractiefinanciering**, een neerwaartse herziening van de Vlaamse **partijfinanciering**, een nulgroei voor de overige **uitgaven van het Vlaams Parlement**, het **afschaffen van gouverneurs en arrondissementscommissarissen** en een afbouw van het **Provinciefonds**. Ook op Belgisch niveau is een dergelijke oefening broodnodig, met onder meer de afschaffing van de **Senaat**. Het dure parkeren van bevriende politici en ex-kabinetsleden in overbodige **bestuursfuncties allerhande** moet stoppen.

Een andere uitgavenpost waar de uitgaven dringend beheerst moeten worden, is de gezondheidszorg. De laatste jaren werd een groeinorm gevolgd van 4,5% die dan nog dikwijls werd overschreden, maar dat is op lange termijn niet houdbaar. Er dringen zich dus besparingen op. Een mogelijke piste is de invoering van een echt kiwimodel inzake de terugbetaling van medicijnen, die volgens berekeningen een jaarlijkse besparing tot 296 miljoen euro kan opleveren.

3. Het **kiwimodel**, waarbij de overheid voor bepaalde geneesmiddelen een aanbesteding organiseert en alleen het goedkoopste middel nog volwaardig terugbetaalt, is oorspronkelijk afkomstig uit Nieuw-Zeeland en werd in een 'light' versie ingevoerd in België. In de praktijk blijkt deze light versie echter niet te werken. SLP pleit daarom voor de **invoering van de originele versie**.

4. **Preventie** is vele malen goedkoper dan behandelen. Het is daarom belangrijk dat mensen gemakkelijk de weg vinden naar de **eerstelijnsgezondheidszorg**. Er is daarvoor nood aan meer financiële ondersteuning voor **wijkgezondheidscentra**. Via **opstartpremies voor groepspraktijken**, kunnen zorgverstrekkers ook aangemoedigd worden om in **sociaal achtergestelde buurten** te gaan werken. Om te vermijden dat zieken een behandeling uitstellen en de kwaal daardoor erger en duurder wordt, pleiten wij voor meer **forfaitair betaalde geneeskunde in de eerstelijnszorg**.

Naast een beheersing van de uitgaven is er ook nood aan het consolideren en versterken van de inkomsten. Momenteel rust het grootste deel van de kost voor de sociale zekerheid op de schouders van de werkenden. Een kleiner deel wordt betaald via algemene middelen, zoals de inkomsten uit BTW. Die verhouding moet wijzigen. De inkomsten uit kapitaal moeten hierbij meer dan vandaag belast worden. Maar de inkomsten uit arbeid blijven natuurlijk ook belangrijk. Maximale tewerkstelling van de beroepsactieve bevolking blijft een doel. Wie werkt, doet immers veel minder een beroep op de sociale zekerheid en draagt bij tot de financiering ervan.

5. De sociale zekerheid mag niet enkel gefinancierd worden door **arbeidsinkomens**, maar ook door een rechtvaardige belasting op alle inkomsten. Bijvoorbeeld een **heffing op andere productiefactoren en door een belasting op inkomsten uit kapitaal**. De **correcte inning** van belastingen en de **aanpak van fiscale fraude** blijven prioriteiten.

6. SLP ziet heel wat aantrekkelijke punten in het **Zweeds werkloosheidsmodel**. Wij pleiten voor een **persoonlijke begeleiding** van bij het begin van de werkloosheid. De uitkering is **bepert in tijd** waarbij na een bepaalde termijn de begeleiding **dwingender** wordt om tenslotte te eindigen in intensieve individueel aangepaste activeringsprogramma's. Mensen die kunnen werken maar waarvan, na een intensieve begeleiding, objectief kan aangetoond worden dat ze **echt niet willen werken**, hebben **geen recht op een werkloosheidsuitkering**.

7. Heel wat mensen van buiten Fort Europa staan te popelen om bij ons aan de slag te gaan, en zo zichzelf maar ook onze economie vooruit te helpen. Wij pleiten voor een systeem van **circulaire economische migratie** in Europees verband en in partnerschap met de herkomstlanden. Dit kan via quota, maar dan **zonder een braindrain** in de herkomstlanden te veroorzaken. Maar ook in eigen land moet het aanwezige potentieel maximaal aangeboord worden. Wij denken hierbij aan de vele **uitgeprocedeerden en mensen zonder papieren** die niet mogen werken of in het zwartwerk verzeilen.

De betaalbaarheid van de pensioenen is zonder twijfel de grootste uitdaging. Het aantal mensen dat er een beroep op doet, zal zeer snel stijgen. En die pensioenen moeten eigenlijk ook omhoog, want vandaag behoren ze tot de laagste van Europa. Een dubbele uitdaging dus, die niet haalbaar is zonder grondige hervorming van het pensioenstelsel.

8. SLP is voorstander van een grondige hervorming van het wettelijk pensioen naar Zweeds model, met een **individuele rekening in een repartitiesysteem**, waarbij rekening gehouden wordt met de **levensverwachting** en de **duur van de loopbaan**. **Vervroegde pensionering wordt fiscaal ontraden, langer actief blijven wordt aangemoedigd**. Het huidige **onderscheid** tussen werknemers, contractueel overheidspersoneel, statutair overheidspersoneel en zelfstandigen is achterhaald en dient weggewerkt.

9. Wij pleiten ook voor een **versterking** van de **tweede** (via een groepsverzekering op het werk) en de **derde pensioenpijler** (via het pensioensparen). De uitbouw van de tweede pijler geldt ook voor mensen die in overheidsdienst werken. De fiscale aftrek voor pensioensparen wordt verhoogd wanneer dit gebeurt via een duurzame en/of ethische belegging.

Tot slot is ook het zorgaspect in het debat rond de vergrijzing van belang. Die zorg moet uitgebreid worden en meer gevarieerd. De bijdragen worden inkomensafhankelijk gemaakt. Wie instaat voor de eigen familie, moet daar ook gepast voor beloond worden.

10. Er is nood aan een **forse uitbreiding van flexibele zorgvormen**, zowel residentieel als ambulantly. Dit kan door vraaggestuurd te werken, door mensen een **persoonlijk budget** te geven dat ze naar eigen goeddunken kunnen besteden. SLP wil een **gelijke tegemoetkoming** voor thuiszorg en mantelzorg of zorg in een rusthuis, die ook meer aansluit bij de reële kosten. Daarom wordt de tegemoetkoming significant verhoogd tot **250 euro per maand**. Voor mensen die zwaar zorgbehoevend zijn, willen wij een **maximumfactuur** invoeren. De **zorgverzekering** wordt verder uitgebouwd als een **publieke voorziening**. De bijdragen hiervoor worden **gekoppeld aan de financiële draagkracht**. Wie de thuiszorg waarneemt voor zorgbehoevende personen heeft recht op een maandelijkse **mantelzorgtoelage**, ongeacht het inkomen van de zorgenverstrekkers, en ongeacht het feit of er een familiaal verband is tussen de zorgbehoevende en de zorgverstrekker.

JE TIJD KUNNEN VERDELEN OVER WERK, VRIJE TIJD EN GEZIN

De productiviteit ligt in Vlaanderen erg hoog. Vooral jonge werknemers gooien internationaal hoge ogen. Maar er is een schaduwzijde aan dit verhaal: het hoge werkritme is haast niet te combineren met de zorg voor je gezin, laat staan met vrije tijd. Het leven boet dus aan kwaliteit in. Dat kan anders, zonder de productiviteit te verlagen. Simpelweg door arbeid te spreiden over meer mensen en over een langere periode, maar ook door soepelheid in te bouwen in werkuren, vakantie en zorgverloven. De graagwerkende Vlaming is geboren!

Steeds meer mensen hebben moeite om een professionele carrière, de zorg voor elkaar en de kinderen, en de eigen vrijetijdsbesteding te combineren. Eén of meerdere elementen komt in de verdrinking. Al te vaak stappen vrouwen uit de arbeidsmarkt en bouwen zo voor zichzelf geen sociale rechten meer op. Met alle gevolgen van dien wanneer later de relatie stukloopt. Er is daarom nood aan een model dat iedereen, ongeacht de gezinssituatie, de mogelijkheid biedt om werken, zorgen en vrije tijd te combineren.

1. SLP stelt het **combinatiemodel** voor, waarbij zoveel mogelijk mannen en vrouwen, alleenstaand of niet, tijdens hun leven de beroeps- en gezinsarbeid, vorming, de **vrije tijd, de persoonlijke verzorging en sociale arbeid evenwichtig kunnen combineren**. Het is de taak van de overheid om het kader te creëren dat de ontwikkeling van dit model mogelijk maakt.

Een belangrijk aspect van het combinatiemodel is de mogelijkheid om tijd te spenderen aan het gezin wanneer dat gezin die tijd hard nodig heeft. Dat is bijvoorbeeld het geval bij de geboorte van een kind. Ook vaders beschikken tegenwoordig over vaderschapsverlof, maar dat is beperkt en vaak wordt het onder druk van de werkgever of de omgeving niet opgenomen. Daarnaast zijn de zorgverloven een essentiële brug tussen het beroepsleven en het persoonlijke gezinsleven. Langdurige en volledige onderbrekingen van de loopbaan moeten we wel beperken. De zorgverloven moeten daarom op een meer flexibele wijze opgepakt kunnen worden. Daarnaast moeten ze voor iedereen toegankelijk zijn. Door de lage vergoedingen die aan de verloven gekoppeld zijn, zijn ze momenteel enkel geschikt als aanvullend inkomen voor tweeverdieners.

2. Het **vaderschapsverlof** van 10 dagen bij de geboorte van ieder kind van de werknemer wordt **verplicht**. Ouders krijgen de mogelijkheid om de overgebleven dagen van het **zwangerschapsverlof**, die de moeder niet opgenomen heeft voor de bevalling, volledig of gedeeltelijk **op te laten nemen door de vader**.

3. SLP wil de **duur van de zorgverloven verdubbelen**. De verloven kunnen bovendien op **flexibele wijze** opgenomen worden, en zijn voor iedereen toegankelijk. Dat vereist de **optrekking van de uitkeringen** die men ontvangt als men gebruik maakt van deze verloven. Het ouderschapsverlof kan opgenomen worden **tot het kind de leeftijd van 18 jaar bereikt, en geldt zowel voor biologische ouders, adoptief ouders, zorgouders als pleegouders**. Ook **zelfstandigen** moeten van zorgverlof gebruik kunnen maken. De overheid moet de beroepsverenigingen van zelfstandigen aanmoedigen en ondersteunen met de uitbouw van **vervangingspools**.

Een andere belangrijke bouwsteen van het combinatiemodel is de opvang van kinderen, zowel voor- als naschools. Er is hiervoor nood aan een uitgebreid, flexibel en gratis net van kinderopvang. Kinderopvang is immers het economisch instrument bij uitstek om meer mensen aan het werk te krijgen. Maar het heeft ook een uitermate pedagogische rol te vervullen. Het is naast het gezin en de school een derde opvoedingsmilieu. Het leerplichtonderwijs mag niet als een loutere vorm van kinderopvang bekeken worden. Maar door het herdenken van het concept, kunnen we er wel voor zorgen dat de interactie en overgang van schoolse en buitenschoolse activiteiten zoals sport of muziek beter verloopt, zonder dat de ouders van hot naar her moeten rijden.

4. Ieder kind heeft recht op **kwaliteitsvolle kinderopvang**, die naar analogie met het kleuteronderwijs uitgebouwd wordt als een **basisvoorziening**. Alle ouders hebben per kind recht op een **aantal uren gratis opvang** in verhouding tot het gemiddelde aantal werkuren in het combinatiemodel. Voor extra uren wordt een inkomensafhankelijke bijdrage gevraagd. Daarnaast moet de bereikbaarheid van kinderopvang in de buurt van de woning of het werk moet worden verbeterd. Kinderopvang op bedrijventerreinen moet mogelijk zijn.

5. SLP wil de idee van de **brede school** in zijn ruimste definitie toepassen. Het aantal lessen voor kennisvakken wordt beperkt tot 22. Uit de vrijgekomen uren maken de leerlingen een keuze uit een **vrij te kiezen informeler aanbod**. Mogelijke partners zijn het deeltijds kunstonderwijs, het jeugdwerk, de sportclubs, de gemeentelijke sportdienst enz. Ook school- of ander jeugdtheater, het bezoeken van theater, bibliotheek, engagement in de sociale sector, activiteiten van allerlei begeleidingsdiensten (logopedie, studiebegeleiding, bijscholing, ...) of het bijwonen van levensbeschouwelijke lessen komen in aanmerking.

Ook bedrijven zijn gebaat bij een goede afstemming tussen werk en gezin, omdat dit een belangrijke stressfactor bij de werknemer wegneemt, en dus diens productiviteit verhoogt. Een gezinsvriendelijk ondernemingsbeleid is ook een grote troef om geschikt personeel aan te trekken. Maatregelen om de combinatie van arbeid en gezin te versterken, moeten dus niet als een rem maar als een versterking van de productiviteit worden bekeken.

6. **Grote deeltijdse banen** moeten in alle sectoren van de arbeidsmarkt en voor zo veel mogelijk functieniveaus geïntroduceerd worden. **Ouders hebben wettelijk recht** op deeltijds werk, als ze kinderen jonger dan 18 jaar hebben. De regeling van het deeltijds werk moet in overleg met de werkgever worden getroffen. Deze mag enkel om dwingende bedrijfsredenen worden geweigerd.

7. De overheid stimuleert een gespecialiseerde doorlichting en beleidsplanning door middel van de gezins- en bedrijfsaudit, en de omzetting van de conclusies in praktijk. De ondernemingsraad en het comité voor preventie en bescherming worden bevoegd voor het toezicht op een gezinsvriendelijke bedrijfscultuur. De overheid heeft een voorbeeldfunctie.

8. Er is nood aan een wettelijk kader voor **flexibele beloningsvormen** zoals het **Cafetariaplan**. De **levensloopregeling**, waarbij men fiscaal gestimuleerd wordt om te sparen voor onbetaald verlof, kan hier een onderdeel van uitmaken.

9. SLP wil werkgevers, waar het organisatorisch haalbaar is, wettelijk verplichten om **glijdende werktijden op dagbasis** in te voeren. Dit kan door de uurroosters uit de verplichte vermelding in het arbeidsreglement te halen en dit deel te laten uitmaken van de individuele arbeidsovereenkomst binnen de wettelijke regeling van de arbeidstijden en over loon.

10. Voor SLP moet elke bediende **het recht krijgen om minstens 20% van zijn werktijd via telewerken te verrichten**. Telewerken wordt zo de regel in plaats van de uitzondering. Slechts indien de werkgever duidelijk kan aantonen dat dit voor zijn zaak of voor de specifieke functie van de werkgever niet haalbaar is, kan van dit recht afgeweken worden.

EEN MODERNE OVERHEID UITBOUWEN, ZONDER COMMUNAUTAIRE VERLAMMING

Een goed functionerend overheidsapparaat is absoluut noodzakelijk om de vele uitdagingen tot een goed einde te brengen. Daarvoor zijn hervormingen nodig van de ambtenarij, maar moet ook de democratie versterkt worden en de bevoegdheidsverdeling tussen de diverse politieke niveaus herbekeken. Een nieuwe staatshervorming dringt zich hierbij op. Vlamingen en Walen verschillen van mening, dat is duidelijk. Dat hoeft ook helemaal niet erg te zijn, ware het niet dat deze discussies een efficiënt beleid van de overheid in de weg staan. De federale regering komt amper aan regeren toe. De gewesten mankeren soms bevoegdheden die ze broodnodig hebben om zaken ten goede te veranderen. Dat moet maar eens stoppen. België hoeft daarvoor niet te splitsen, maar moet wel grondig hervormd worden.

Vlaanderen telde in 2007 meer dan 45.000 ambtenaren. Uit internationaal vergelijkend onderzoek blijkt dit een te groot aantal te zijn. De komende 15 jaar gaat ongeveer de helft van die ambtenaren op pensioen. Dat biedt een uitstekende gelegenheid om de personeelsaantallen in de diverse diensten te beperken tot de essentie. Een grondige evaluatie van noden en taken van de Vlaamse overheid dringt zich hierbij op, met ook een evaluatie van de uitbestede taken en verzelfstandigde agentschappen. En ook bij de benoeming van de topambtenaren kan één en ander verbeterd worden. De voorselectie bij topambtenaren gebeurt nu door externe selectiebureaus, maar daarna volgt de ultieme beoordeling door de vakminister. In de praktijk worden zo vaak eigen kabinetsleden benoemd.

1. SLP wil snel een ernstige **evaluatie van de noden en taken van de Vlaamse overheid**, met duidelijke streefcijfers inzake het aantal noodzakelijke ambtenaren. De vergrijzing van het ambtenarenkorps biedt een uitstekende gelegenheid om die nieuwe streefcijfers te bereiken.
2. Wij wensen een **evaluatie van de verzelfstandigde agentschappen**. Fusie en afschaffing zijn hierbij mogelijk indien er onvoldoende kritische massa is. De opportuniteit van Beter Bestuurlijk Beleid-vreemde verzelfstandigingsvormen wordt nagegaan. De **lonen** van alle gedelegeerd bestuurders moeten transparant zijn en de **ontslagvergoedingen** beperkt tot 1 jaarsalaris.
3. De aanstelling van elke ambtenaar, ook die van het topkader, moet gebeuren door een **onafhankelijke instelling**, op basis van objectieve criteria die peilen naar deskundigheid en bekwaamheid.

De politiek moet naar voren treden wanneer nodig en ook terugtreden wanneer nodig. Zo is het goed dat de sociale partners zoals vakbonden, werkgeversorganisaties en ziekenkassen betrokken worden bij de opmaak van het beleid. Maar zij kunnen niet in de plaats treden van de politiek. Enkel politici hebben de democratische legitimiteit om beslissingen te nemen. Anderzijds moet de politiek dus wegblijven uit de sectoren waar het geen meerwaarde heeft. Zo is bijvoorbeeld het Cultuurpact een volledig achterhaald relic dat enkel leidt tot politieke benoemingen van bestuurders, maar geen enkele garantie biedt op echte diversiteit.

4. De overheid moet de verscheidenheid en vrije toegankelijkheid van de civiele samenleving bewaken. Ze mag haar rol niet beperken tot notaris van akkoorden tussen sociale partners, maar moet een **actieve rol spelen om oligopolie en belangenvermenging te corrigeren**. De participatie van sociale partners in overheidsinstellingen mag **niet leiden tot belangenvermenging**.

5. Wij willen het **cultuurpact afschaffen en vervangen door een nieuw regelgevend kader** dat garant staat voor openheid, diversiteit, participatie en betrokkenheid in het cultuurbeleid.

Na het kerntakendebat van enkele jaren terug is het te lang stil gebleven over de bevoegdheidsverdeling tussen lokale, provinciale en gewestelijke overheden. Willen we tot efficiënt bestuur komen, dicht bij de burger, dan is een interne staatshervorming echter noodzakelijk. De focus moet hierbij liggen op de gemeenten. De provincies zijn grotendeels overbodig geworden, en kunnen we beter vervangen door andere vormen van bovenlokale samenwerking.

6. Wij vragen een grondig debat over een **interne Vlaamse staatshervorming**. De focus ligt hierbij op versterken van de slagkracht van **steden en gemeenten**, en de **afbouw van hun planlast**. Dit kan bijvoorbeeld door alle plan- en rapporteringsverplichtingen te vatten in **één geïntegreerd kader** en **beperkt** tot het beleids- en beheersrelevante minimum.

7. SLP pleit voor een **afschaffing van de provincies**. De administratieve opdrachten die ze vervullen namens het Gewest, worden overgeheveld naar provinciale afdelingen van de Vlaamse administratie. De functie van **gouverneur en de arrondissementscommissarissen** worden afgeschaft. Wij bepleiten de oprichting van **administratieve streekplatforms en rastersteden** om de nood aan een bovenlokale aanpak te ondervangen bv om de mobiliteitsproblematiek in een regio aan te pakken.

Het grote struikelblok voor een goed werkende overheid is momenteel de aanslepende discussie over een nieuwe staatshervorming. De werking van het huidige federale België heeft duidelijk zijn limieten bereikt. De oplossing ligt in een Vlaams-Waalse confederatie. Die oplossing staat eigenlijk al jaren in de Grondwet, maar werd – typisch Belgisch – nooit uitgevoerd. Ook de financiering van gemeenschappen en gewesten moet aangepakt worden. Willen we de deelstaten responsabiliseren en motiveren om een goed beleid te voeren, dan moeten ze ook verantwoordelijk zijn voor de opbrengsten van dat beleid.

8. SLP wil via een **dialog van gemeenschap tot gemeenschap** komen tot een **confederaal België** via de invulling van artikel 35 van de Grondwet. Zo bekom je een staatsvorm waarbij de Gemeenschappen samen beslissen wat ze nog gezamenlijk gaan doen en wat apart. Nu is het omgekeerd: de federale, Belgische staat beslist wat de Gemeenschappen mogen doen. Wij geloven heel sterk in de dynamiek die ontstaat bij de samenwerking tussen twee of meer gemeenschappen die zelf over voldoende bevoegdheden beschikken om een eigen beleid op eigen maat te ontwikkelen.

9. De Gewestdotaties worden vervangen door een **eigen personenbelasting** en een **gedeeltelijk eigen vennootschapsbelasting**. De BTW-dotatie aan de Gemeenschappen wordt beperkt tot een vast deel van de BTW-opbrengsten. De **solidariteit** wordt vastgelegd via een omkeerbaar en transparant horizontaal (tussen de deelstaten) vereveningssysteem naar voorbeeld van de Duitse 'Finanzausgleich'. De Duitse Finanzausgleich decreteert dat er solidariteit moet zijn tussen de rijke en arme deelstaten onderling.

Tot slot is en blijft de parlementaire democratie de beste garantie op een goed functionerende overheid die rekening houdt met de wensen van de kiezer. Echte democratie is nooit verworven, maar moet elke dag weer nagestreefd en verfijnd worden. Aan het huidig politiek stelsel, zeker inzake verkiezingen, zijn alvast heel wat verfijningen mogelijk. De huidige situatie consolideert vooral de macht van de grote partijen, en maakt het nieuwe partijen en ideologieën moeilijk om zich te ontwikkelen. Bovendien heeft de kiezer onvoldoende zicht op het effect van zijn stem. Het zijn vooral de partijen die vandaag beslissen wie uiteindelijk naar het parlement gaat.

10. SLP wil de kiesplicht **afschaffen**. **Stemrecht** wordt verleend aan jongeren vanaf 16 jaar. De **kiesdrempel** wordt afgeschaft. De zetels worden volgens het principe van **evenredige vertegenwoordiging** verdeeld. Nieuwe partijen krijgen een **bepaalde overheidsdotatie** voor de campagne. Om te vermijden dat versnippering stemmen doet wegvloeien, wordt **lijstverbinding tussen partijen** mogelijk. Kandidaten kunnen bij samenvallende verkiezingen **slechts op één lijst** staan. Wie reeds in een ander parlement verkozen was en nu elders een zitje behaalt, **verliest automatisch zijn vorig mandaat**. De **potstem wordt afgeschaft**. Eerste **opvolger** wordt de niet verkozen kandidaat met de meeste stemmen.

DE OPWARMING VAN DE AARDE EEN HALT TOE ROEPEN

We kunnen het nooit genoeg zeggen: als we niet snel onze uitstoot van CO₂ en andere broeikasgassen terugdringen, dan stijgen de temperaturen wereldwijd. De gevolgen zullen desastreus zijn: droogte, overstromingen, uitstervende diersoorten en grotere verspreiding van ziektes. Niet het soort planeet dat je graag aan je kinderen nalaat. Actie is dus geboden en wel meteen. Minder energie verspillen en schonere energie produceren zijn de kernwoorden. Maar de zorg voor onze planeet reikt verder. Ook de vervuiling moet aangepakt worden, bijvoorbeeld door de kost reeds bij de aankoop van een product aan te rekenen.

Een belangrijke factor in de uitstoot van broeikasgassen zijn de energiecentrales op steenkool, stookolie en gas. We putten onze grondstoffen niet alleen aan een razendsnel tempo uit, we versterken er dus ook het broeikaseffect mee. De oplossing ligt niet in het bouwen van nieuwe kerncentrales. Ook uranium is immers een uitputbare bron van energie en het afval bedreigt nog duizenden jaren de volksgezondheid. Enkele een resolute keuze voor hernieuwbare energie biedt een duurzame oplossing.

1. Wij verwerpen de piste van de 4de generatie kerncentrales. De gefaseerde **kernuitstap blijft behouden**. In de plaats wordt de opwekking van **hernieuwbare energie** maximaal gestimuleerd, door **wettelijke barrières weg te nemen**, en door meer middelen te investeren in **onderzoek en ontwikkeling**. Op Europees vlak is er nood aan een bundeling van alle krachten in een verdrag rond hernieuwbare energie, **EURENEW**.

2. SLP is ook voorstander om het systeem van **emissiehandel** uit te breiden op grond van het **'vervuiler-betaalt'**-principe.

Naast propere energie moet er op korte termijn ook meer werk gemaakt worden van een besparing op het gebruik van energie. Hoe lager het gebruik, hoe lager de factuur, maar ook hoe lager de uitstoot. Iedereen wint. Vooral de huishoudens hebben alle belang bij energiezuinige woningen. De overheid doet reeds heel wat inspanningen, maar die moeten verder gaan en vooral beter gecoördineerd worden. In Vlaanderen bestaan er vandaag meer dan 2.000 federale, Vlaamse, provinciale of gemeentelijke maatregelen die uitgaan van de overheid of de netbeheerder. Elk hebben ze een eigen reglement, en niet zelden overlappen ze elkaar. Dat is waanzin.

3. De **Vlaamse overheid is exclusief bevoegd** voor rationeel energiegebruik en dient het beleid daaromtrent dan ook te coördineren. Alle middelen die momenteel naar energiebesparing gaan, dienen te worden **gecentraliseerd en uniform aangewend**. De premies worden principieel **toegekend bij de opmaak van een offerte en uitgekeerd voor het betalen van de factuur**, zodat ze een maximaal ondersteunend en stimulerend effect hebben.

4. De beleidsfocus moet geleidelijk aan verschuiven van het promoten van milieuvriendelijke woningen, over de passiefwoning, naar het veranderen in **productiewoningen**. Een dergelijke woning staat zelf op milieuvriendelijke wijze in voor zijn elektriciteit en levert het overschot aan het elektriciteitsnetwerk. Dit netwerk wordt daarvoor voorzien op **decentrale energieproductie**. Bij nieuwbouw mag enkel nog een **onafhankelijk ambtenaar** de energieprestatiecertificaten afleveren. Bij renovatiewerken worden **energieaudits** gratis en verplicht ingevoerd.

Ook het verkeer via de weg, zowel van goederen als van mensen, zorgt voor een zware uitstoot van broeikasgassen, maar bijvoorbeeld ook van fijn stof. De files op onze wegen versterken dit nog, door het voortdurend versnellen en afremmen. We moeten dus minder verplaatsen, anders verplaatsen en vlotter verplaatsen.

5. We wensen het autogebruik te ontraden, niet het bezit ervan. De Verkeersbelasting wordt afgeschaft en in ruil hiervoor wordt de **slimme kilometerheffing** ingevoerd, op basis van milieueigenschappen van de wagen, het tijdstip en de plaats. De invoering gebeurt **gefaseerd**: eerst de vrachtwagens, nadien bestelwagens, bedrijfswagens en als laatste particuliere wagens.

6. Vlaanderen is een belangrijk logistiek centrum, maar onze wegen kunnen de toevoer aan vrachtwagens steeds moeilijker slikken. **Slimme en zuinige logistiek via compacte goederenstromen** zijn daarom noodzakelijk. Bedrijven met goederen die op eenzelfde manier logistiek behandeld worden, moeten beter **samenwerken**. Het bedrijfsleven initieert, de overheid stimuleert en coördineert, de wetenschap analyseert.

7. Het **openbaar vervoer** wordt verder geoptimaliseerd, met een groter aanbod (nachtnet) dat beter onderling op elkaar is afgestemd. Investerings in **hogesnelheidstreinen, lightrail en GEN** vormen de prioriteit.

8. Het aanleggen van extra rijvakken of snelwegen is geen duurzame oplossing voor de problematiek van de files. Wel het versneld uitvoeren van de **ontbrekende schakels** tussen de bestaande wegen. De **ring rond Brussel** moet beter ontsloten worden en de maximumsnelheid op de ring beperkt tot 100 km/u. Door de inzet van **spitsstroken**, waarbij de pechstrook gecontroleerd wordt opengesteld voor verkeer op drukke momenten, en **dynamisch verkeersmanagement** kan men met de bestaande weginfrastructuur een hoger rendement halen.

De opwarming van het klimaat is niet de enige zorg voor wie oog heeft voor het milieu. Ook de vervuiling en bijhorende vernietiging van de biodiversiteit vereisen onze blijvende aandacht.

9. "De vervuiler betaalt" blijft een belangrijk uitgangspunt. Maar bestraffen achteraf is vijgen na Pasen. Bovendien kan de vervuiler vaak niet opgespoord worden. Het is dus verstandiger om de **kost voordien al aan te rekenen**. Dat is wat men de internalisering van de milieukost noemt. Door bij de levering van een goed of dienst al in de prijs ervan rekening te houden met de impact op het milieu, ontraad je het gebruik van vervuilende goederen of diensten en voorkom je dat de vervuiler zijn verantwoordelijkheid ontloopt. De financiële opbrengst hiervan moet ook effectief gaan naar het **bestrijden van de vervuiling** en dient niet als verkapte belastingverhoging.

10. Het **herstel van de biodiversiteit** is een prioriteit, door de aanleg van meer natuurgebied en bossen. Een deel daarvan moet gesloten blijven voor het publiek, omdat de **impact van recreatieve activiteiten** niet gering is.

DIVERSE CULTUREN LATEN SAMENLEVEN

De voorbije decennia hebben mensen van over de hele wereld Vlaanderen uitgekozen om een nieuw leven te beginnen. Dat vinden wij goed nieuws. Het zorgt niet alleen voor wat kleur in ons bestaan, of voor een interactie met andere culturen, maar ook voor broodnodige arbeidskrachten. Maar een gebrekkige opvang van al deze nieuwe Vlamingen heeft maatschappelijke spanningen met zich meegebracht, maar evenzeer discriminatie en racisme. Er is geen weg terug, alleen een weg vooruit. Het doel moet dus zijn om nieuwkomers een volwaardige kans te geven in onze maatschappij: in het onderwijs, in het arbeidscircuit, op de woningenmarkt. Maar ook het vastleggen van een aantal basisspelregels en het consequent afdwingen ervan.

Het uitgangspunt mag duidelijk zijn: iedereen is gelijkwaardig en moet dezelfde kansen krijgen. Racisme en discriminatie zijn dus absoluut ontoelaatbaar. Maar gelijke kansen gaan hand in hand met verantwoordelijkheid. Wie nieuw is in onze samenleving moet de spelregels van die samenleving ook aanvaarden. Hij of zij moet deel willen uitmaken van die samenleving. De kennis van een gemeenschappelijk taal is hiervoor een noodzakelijke voorwaarde. In Vlaanderen is die taal uiteraard het Nederlands.

1. De Vlaamse overheid moet een **nultolerantiebeleid tegen discriminatie en racisme** voeren. Het stimuleren van slachtoffers om hun **klachten te melden**, via een doelgerichte informatiecampagne, is noodzakelijk. **Laagdrempelige intermediaire organisaties** (organisaties van kansengroepen) fungeren als doorgeefluik naar meldpunten en helpen slachtoffers in het verzamelen van bewijsmateriaal (vb. praktijktest).
2. De Vlaamse overheid moet scholen verder aanzetten tot een **bewust talenbeleid**. In het volwassenenonderwijs is er een permanente monitoring van de beschikbaarheid van een **voldoende en gepast aanbod** in Nederlandse lessen, evenals van de drempels die anderstaligen ondervinden. De overheid investeert verder in praktijkgerichte lessen.

Integratie van nieuwe bevolkingsgroepen is uitermate belangrijk. Vlaanderen hoeft niet bang te zijn van andere culturen. Ieder heeft recht op zijn eigen identiteit. Onze drang om mensen te integreren mag niet leiden tot dwang. We moeten dus stoppen om bijvoorbeeld de hoofddoek op te blazen tot een maatschappelijk probleem, of om aan het recht van wonen de kennis van Nederlands te koppelen.

3. Hoewel kennis van het Nederlands absoluut noodzakelijk is als bindmiddel van de interculturele samenleving, kan dit **nooit als voorwaarde dienen voor de invulling van een basisrecht als het recht op wonen**. De sociale woningmaatschappijen moeten wel aandacht hebben voor de communicatie tussen hun bewoners, en moeten het aanleren van het Nederlands **stimuleren**.
4. Het al dan niet dragen van een hoofddoek is een individuele keuze. **Niemand kan een ander verplichten om een hoofddoek te dragen. Maar ook een verbod is uit den boze**. Een beperking kan enkel indien dit noodzakelijk is voor de veiligheid (vb werken met machines) of de hygiëne.

Het hebben van een job is niet alleen de beste garantie op een degelijk inkomen, maar ook voor sociale contacten, zinvolle tijdsbesteding, en een positief zelfbeeld. Toch is de werkloosheid onder de

allochtone bevolking nog steeds een pak groter. Deels door gebrekkige opleiding. Deels door discriminatie. De overheid maakt hierbij haar voorbeeldfunctie onvoldoende waar.

5. De Vlaamse overheid moet een krachtig beleid van **gelijke onderwijskansen voeren**. Differentiatie en interculturalisering krijgen een centrale plaats binnen het kwaliteitsbeleid. De lerarenopleidingen besteedt meer aandacht aan om “**omgaan met diversiteit**”. Vaak loopt het al mis bij de start, doordat leerlingen met een taalachterstand aan het onderwijs beginnen. De **leerplicht wordt daarom beter verlaagd tot drie jaar**. Ook de **ouders** kunnen lessen aangeboden worden, zodat ze samen met hun kinderen Nederlands leren. De **buddyprojecten**, waarbij studenten leerlingen begeleiden, worden verder uitgebouwd.

6. SLP pleit voor de invoering van het **anoniem solliciteren**, zodat werkgevers enkel op de kwaliteiten van de sollicitant kunnen afgaan. De bestaande aanmoedigingspremies voor bedrijven om **diversiteitsplannen** uit te werken worden verhoogd. In de bestekken voor **overheidsopdrachten** wordt de opstart van een diversiteitsplan opgenomen.

7. De overheid stelt zichzelf **meer ambitieuze doelstellingen** inzake diversiteit van het personeel en maakt ze **bindend**. Ze stapt af van rigide diplomavereisten, o.m. door erkenning van het **ervaringsbewijs**. De **nationaliteitsvereiste voor openbare functies wordt afgeschaft**.

Als we de nieuwe Vlamingen echt welkom willen heten, dan moeten we ze ook een volwaardige plaats geven in onze maatschappij. Die is momenteel nog te zeer op christelijke tradities gericht. Een mooi voorbeeld hiervan zijn de wettelijke feestdagen. Zes van de tien hebben een katholieke connotatie. Ook op politiek vlak is een uitsluiting van niet-Belgische inwoners niet te rechtvaardigen.

8. SLP stelt voor om **drie religieuze feestdagen te annuleren**, en in plaats daarvan **drie extra facultatieve vakantiedagen** toe te kennen. Dit gebeurt met respect voor de taak als werknemer en het neutraliteitsprincipe.

9. Vanuit democratisch oogpunt is het niet meer dan logisch dat mensen die reeds meerdere jaren wettelijk op het grondgebied verblijven, hier deelnemen aan het sociaal en economisch leven, en hier ook belast worden, zich kunnen uitspreken over het gevoerde beleid en de aanwending van het belastinggeld. Het **stemrecht voor allochtonen** moet daarom ook gelden bij de **verkiezingen voor gemeenschappen en gewesten**.

Grote groepen mensen en gezinnen hebben de voorbije jaren asiel aangevraagd in ons land en hebben vervolgens jarenlang moeten wachten op een beslissing. Zij hebben zich in tussentijd vaak perfect geïntegreerd, de taal geleerd, een job gevonden, hun kinderen naar school gestuurd, vrienden gemaakt, zich geëngageerd in verenigingsleven. De onzekerheid over een al dan niet gedwongen terugkeer naar het land van herkomst, hangt als een zwaard van Damocles boven deze mensen. Een generaal pardon is de enige menselijke oplossing.

10. Voor SLP is de tijd rijp om een **algemene regularisatieronde** door te voeren voor mensen die hier al geruime tijd verblijven en kunnen aantonen dat ze inspanningen leveren om zich te integreren en voldoende de streektaal te kennen. Wie veroordeeld is voor strafbare feiten, komt uiteraard niet in aanmerking.

Verklarende woordenlijst

Ambulante en residentiële zorg

Ambulant betekent dat de patiënt zich voor behandeling verplaatst naar de arts of het ziekenhuis, zonder ziekenhuisopname met overnachting. Bij residentiële behandeling verblijft de patiënt tijdens zijn behandeling in het ziekenhuis of de verpleeginstelling.

Anoniem solliciteren

Sollicitatieprocedure waarbij de jury in de eerste rondes de kandidaten louter kan beoordelen op het CV of op examens, maar niet op fysieke kenmerken zoals afkomst, handicap, geslacht of leeftijd.

BBP

Bruto Binnenlands Product, de totale waarde van alle in een land geproduceerde goederen en diensten gedurende een een jaar.

Beter Bestuurlijk Beleid

Een grootscheeps vernieuwingsproject uit 2006 dat de Vlaamse overheid transparanter en slagvaardiger moest maken.

Biodiversiteit

De verscheidenheid in planten, dieren en natuurlijke omgevingen in een regio

Braindrain

Fenomeen waarbij goed opgeleide personen na hun opleiding uit een land vertrekken, om elders een baan te zoeken

Cafetariaplan

Wijze van belonen waarbij de werknemer zijn arbeidsvoorwaardenpakket zelf kan aanpassen aan zijn eigen noden. Net als in een cafeteria kan de werknemer kiezen uit verschillende mogelijkheden: een hoger loon, meer vrije tijd, aanvulling van het pensioen, kinderopvang, ... Overuren kun je omzetten in vakantiedagen, in plaats van meer loon kan je kiezen voor een bedrijfswagen.

Circulaire economische migratie

Vorm van migratie waarbij men af en toe weer terug gaat naar de plek waar men vandaan kwam, en daarna weer terug.

Code Lippens

Gedragscodes voor beursgenoteerde ondernemingen, genoemd naar Graaf Maurice Lippens die de leiding nam bij de opmaak ervan. Ze is van kracht sinds 1 januari 2005. De Code is niet verplicht, maar wie afwijkt, moet wel uitleggen waarom.

Corporate governance

Engelstalige term voor ondernemingsbestuur. Binnen de bedrijfskunde gebruikt men de term voor het aanduiden van hoe een onderneming goed, efficiënt en verantwoord geleid moet worden. Het omvat vooral ook de relatie met de belangrijkste belanghebbenden van de onderneming zoals de eigenaren (aandeelhouders), werknemers, afnemers en de samenleving als geheel.

Cultuurpact

Akkoord tussen de traditionele politieke partijen uit 1972 dat voorziet in het betrekken van 'de ideologische en filosofische strekkingen' bij de uitwerking van het cultuurbeleid.

DAVO

Dienst voor Alimentatievorderingen, een federale overheidsdienst die in 2003 werd opgericht met als doel om alimentatiegelden die niet uitbetaald werden zelf aan de rechthebbende te betalen en deze som vervolgens zelf te gaan innen bij degene die naliet te betalen.

Decentrale energieproductie

Energieproductie die niet gebeurt op massale schaal op een beperkt aantal plaatsen, zoals grote elektriciteitscentrales, maar wel op kleine schaal op zeer veel plaatsen. Bijvoorbeeld via zonnepanelen op het dak van een particuliere woning.

Diversiteitsplan

Soepel toepasbaar instrument voor het ontwikkelen en voeren van een diversiteitsbeleid in een bedrijf of organisatie, met het oog op de bevordering van de in- en doorstroom, opleiding en retentie van kansengroepen en dit via een planmatige en geïntegreerde maatwerk aanpak.

Dynamisch verkeersmanagement

Het geheel aan systemen en processen die ervoor zorgen dat, op basis van de actuele en verwachte verkeerssituatie, het verkeer zo vlot mogelijk verloopt. Bijvoorbeeld door informatie te verstrekken via elektronische borden boven de snelwegen.

Emissiehandel

De handel in emissieruimte, namelijk hoeveel een land of bedrijf van een bepaald broeikasgas mag uitstoten.

Evenredige vertegenwoordiging

Een systeem om de zetels in het parlement te verdelen dat optimaal rekening houdt met de onderlinge verhoudingen bij de verkiezingen. Het percentage dat je haalt in de verkiezingen, is ook het percentage van de zetels dat je binnenhaalt. Grote partijen worden hierbij niet bevoordeeld.

GEN

Gewestelijk Expressnet, een project voor de realisatie van een voorstadsnet op de spoorlijnen rond Brussel. De bedoeling is om snellere en frequentere spoorverbindingen te realiseren in een straal van ongeveer 30 km rond Brussel.

Gezins- en bedrijfsaudit

Een instrument om bedrijven door te lichten en hen te helpen bij een optimalere afstemming van het beroepsleven van hun personeel op hun gezinsleven.

GGO

Genetisch Gewijzigd Organisme, een plant of dier dat waarvan de genen (bouwcellen) handmatig en gericht door de mens zijn veranderd

Indexkorf

Een lijst met producten en diensten waarvan maandelijks de prijs wordt genoteerd. Zo kan men nagaan of en in welke mate het leven van de gemiddelde burger duurder dan wel goedkoper wordt.

Kiesdrempel

Wettelijke bepaling die partijen die geen vooraf vastgelegd percentage halen bij de verkiezingen uitsluit bij de zetelverdeling. In België en Vlaanderen ligt die drempel op 5%.

KMO

Kleine of Middelgrote Onderneming, met maximaal 250 werknemers

Levensloopregeling

Fiscale regeling om het sparen voor een vervangend inkomen tijdens een periode van onbetaald verlof voordeliger te maken. "Onbetaald" wil zeggen dat geen salaris uitbetaald wordt. In de plaats daarvan ontvangt de werknemer een uitkering uit zijn eigen levenslooptegoed.

Lightrail

Verzamelnaam van spoorvervoersystemen die zich ergens tussen trein, tram en metro in bevinden: sneller dan een tram, lichter en goedkoper dan een trein.

Lijstverbinding

Afspraak tussen partijen om zich aan elkaar te linken, zodat hun stemmen bij elkaar worden gevoegd en daardoor de kans groter wordt om een extra zetel in de wacht te slepen bij de zetelverdeling.

Loonindexering

Automatische aanpassing van de lonen aan de duurte van het leven (zie ook: indexkorf)

Mantelzorg

De zorg voor chronisch zieken, gehandicapten en hulpbehoevenden door familieleden, vrienden, kennissen en burens

Oligopolie

Situatie waarbij de markt of macht verdeeld wordt over een gering aantal spelers, waardoor de verleiding kan ontstaan om deze machtsconcentratie te misbruiken in het eigen voordeel.

Praktijktest

Manier om te kijken of een klacht klopt door de omstandigheid van de klacht na te bootsen. Bijvoorbeeld wanneer een persoon in een rolstoel de toegang tot een restaurant wordt geweigerd en daarover klacht indient, kan men nagaan of de klacht terecht is door zelf met een rolstoel naar dit restaurant te gaan en te zien of men al dan niet geweigerd wordt.

Proportionaliteitsbeginsel

Het uitgangspunt dat een maatregel moet aangepast zijn aan de concrete situatie. In dit geval: dat de hoogte van de belasting afhankelijk moet zijn aan de hoogte van het inkomen. Hoe hoger het inkomen, hoe hoger de belasting, en omgekeerd.

Provinciefonds

Systeem waarmee het Vlaams Gewest de vijf Vlaamse provincies van een basisfinanciering voorziet.

Provisies

Deel van de omzet dat aan de kant wordt gehouden als reserve

PWA-stelsel

Publiek Werkgelegenheidsagentschap, systeem waardoor langdurig werklozen naast hun uitkering een extra inkomen kunnen verwerven door een beperkt aantal uren bepaalde taken uit te voeren.

Rasterstad

Een vernieuwd samenwerkingsmodel tussen grote steden en de omliggende gemeenten, waarvan de inwoners gebruik maken van de voorzieningen uit de stad.

Regularisatie

Het toekennen van een wettelijk verblijfstatuut aan mensen die illegaal in het land verblijven.

Repartitiesysteem

Systeem waarbij de werkende van vandaag via een bijdrage op het loon betaalt voor het pensioen van de 65+er van vandaag. Tegenover het repartitiesysteem staat het kapitalisatiesysteem, waarbij de bijdragen van ieder individu dienen voor de financiering van het eigen pensioen. Men spaart dus, via pensioenfondsen, voor de eigen oude dag.

Telewerken

Werken van thuis uit in plaats van op kantoor, via het internet.

Vereveningssysteem

Een horizontaal vereveningssysteem heeft als doel de capaciteit om in publieke dienstverlening te voorzien, te herverdelen. Het is een soort solidariteitsmechanisme tussen regio's met een verschillende fiscale capaciteit. Het wordt horizontaal genoemd omdat het losstaat van de federale begroting. Het geschiedt dus rechtstreeks tussen de regio's. Zo'n systeem zou bijvoorbeeld kunnen zijn: je berekent de gemiddelde opbrengst van de personenbelasting per hoofd voor geheel België, en garandeert vervolgens dat elke regio minstens 95% van dit bedrag kan innen voor elk hoofd op zijn grondgebied. Stel: twee regio's (A en B) met elk 1000 inwoners. In regio A brengt elke inwoner 110 euro op aan belastingen, in regio B 90 euro. Gemiddeld voor het ganse land zou dit dan 100 zijn. Het 95% vereveningssysteem uit ons voorbeeld zou dan garanderen dat regio B 95 euro ontvangt ipv 90 en regio A 105 ipv 110.

Vervangingspool voor zelfstandigen

Groep werknemers die tijdelijk worden ingezet om een zelfstandige te vervangen, bijvoorbeeld tijdens het bevallingsverlof.

Vlaktaks

Manier om het inkomen te belasten waarbij slechts één belastingtarief geldt, ongeacht of het inkomen hoog of laag is.

Werkloosheidsval

Situatie waarbij het aanvaarden van een job financieel nadelig is of onvoldoende voordeel biedt tegenover het hebben van een uitkering. Bijvoorbeeld omdat het loon weinig verschilt van de uitkering, of omdat werken kosten met zich meebrengt die de meeropbrengst teniet doen.

Zorgverlof

Vorm van verlof die dient om voor familie te zorgen. Er zijn er drie, namelijk het recht op volledige onderbreking van de beroepsloopbaan en op vermindering van de arbeidsprestaties voor palliatieve verzorging, het recht op loopbaanonderbreking voor bijstand of verzorging van een zwaar ziek gezins- of familielid, en het ouderschapsverlof.